

Sygn. akt IV KK 47/22

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 czerwca 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Barbara Skoczowska (przewodniczący)

SSN Paweł Wiliński

SSN Andrzej Siuchniński (sprawozdawca)

Protokolant Olga Tyburc - Żelazek

w sprawie **B. M.**

skazanego za czyn określony w art. 286 § 1 k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej

na posiedzeniu w dniu 22 czerwca 2022 r., w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

kasacji wniesionej przez Prokuratora

na niekorzyść skazanego

od wyroku Sądu Okręgowego w C. z dnia 28 września 2021 r., sygn. akt VII Ka (...)

zmieniającego wyrok Sądu Rejonowego w C. z dnia 16 marca 2021 r., sygn. akt

XVI K (...),

**1. uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje Sądowi
Okręgowemu w C. do rozpoznania w postępowaniu
odwoławczym,**

2. kosztami postępowania kasacyjnego obciąża Skarb Państwa.

UZASADNIENIE

B. M. stanął pod zarzutem popełnienia przestępstwa z art. 286 § 1 k.k. polegającego na tym, że w dniu 12 grudnia 2019 r. w C., działając wspólnie i w

porozumieniu z N. G., doprowadził do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w łącznej kwocie 10 635. 35 zł, przy czym w wysokości 3 200 zł, tj. kwoty wypłaconej przez W. S.A. w ramach powstałej szkody w pojeździe marki F. (...) o numerze rejestracyjnym (...), kwoty 3 600 zł wypłaconej przez W. S.A. w ramach wypłaty odszkodowania za najem pojazdu zastępczego oraz kwoty 3 835, 35 zł, tj. wartości usługi najmu pojazdu zastępczego świadczonej przez A. O. prowadzącego działalność gospodarczą jako L.. niepokrytej dotychczas przez ubezpieczyciela, po uprzednim wprowadzeniu w błąd pracownika L. co do faktu własności ww. pojazdu oraz roszczeń, które przysługiwały B. M. wobec W. S.A., a pracownika W. S.A. w błąd co do faktu własności ww. pojazdu.

Wyrokiem z dnia 16 marca 2021 r., w sprawie o sygn. XVI K (...), Sąd Rejonowy w C. uznał B. M. za winnego zarzucanego mu czynu, przyjmując, iż łączna wartość wyrządzonej szkody wyniosła 11 552. 35 zł. a sprawcy doprowadzili nadto A. O. do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w kwocie 917 zł. stanowiącej równowartość kosztów zastępstwa prawnego W. S.A. w procesie wytoczonym przez A. O., w którym ten ostatni zmuszony był cofnąć pozew, który wniósł nie wiedząc, że W. nie posiada legitymacji materialnej biernej w tym procesie, gdyż nie było zobowiązane do naprawienia szkody i za to z mocy art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 37a k.k., w brzmieniu obowiązującym do dnia 23 czerwca 2020 r., w zw. z art. 4 § 1 k.k. wymierzył mu karę grzywny w wysokości 100 stawek dziennych, przyjmując, że wysokość stawki dziennej równoważna jest kwocie 40 zł.

Apelację od tego wyroku wywiódł obrońca oskarżonego, podnosząc m.in. zarzut błędu w ustaleniach faktycznych, mającego wpływ na treść orzeczenia, polegający na przyjęciu, iż oskarżony w dniu 12 grudnia 2019 r. popełnił czyn opisany w zarzucie aktu oskarżenia, w sytuacji, gdy analiza całości materiału dowodowego, w szczególności zapisów w dokumentach załączonych do akt postępowania oraz zeznań świadków musi prowadzić do całkowicie odmiennych wniosków co do daty i opisu zdarzenia.

Sąd Okręgowy w C. wyrokiem z dnia 28 września 2021 r., sygn. akt VII Ka (...), zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że uniewinnił oskarżonego B. M. od przypisanego mu czynu.

Kasację od tego wyroku wywiódł prokuratury Prokuraturę Rejonowej w C.

zaskarżając go w całości, na niekorzyść B. M. i zarzucając : „ rażące naruszenie prawa, a to art. 105 § 1 i 2 k.p.k. w zw. z art. 413 § 2 pkt 1 k.p.k. w zw. z art. 410 k.p.k., poprzez jego błędne niezastosowanie i niesprostowanie oczywistej omyłki pisarskiej dotyczącej daty czynu przypisanego oskarżonemu, polegającej na wskazaniu daty 12 grudnia 2019 r., zamiast daty 12 grudnia 2017 r., które to naruszenie prawa przez Sąd Okręgowy w C. miało istotny wpływ na treść orzeczenia zmieniającego orzeczenie Sądu Rejonowego w C. z dnia 16 marca 2021 r. o sygn. XVI K (...), poprzez uniewinnienie oskarżonego B. M. od zarzucanego mu czynu”.

W konkluzji wniósł o uchylenie zaskarżonego orzeczenia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w C..

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Kasacja jest oczywiście zasadna, co umożliwiło jej rozpoznanie na posiedzeniu bez udziału stron na podstawie art. 535 § 5 k.p.k.

Argumentacja przedstawiona w uzasadnieniu kasacji jest zbieżna ze stanowiskiem Sądu Najwyższego prezentowanym w utrwalonym orzecznictwie (m. in. wyroki SN: z dnia 28 czerwca 2021 r., sygn. akt III KK 416/11; z dnia 31 października 2008 r., sygn. akt II KK 64/08; z dnia 18 lutego 2009 r., sygn. akt IV KK 317/08). Nie ma w świetle tego orzecznictwa żadnych wątpliwości, że przepis z art. 105 § 2 k.p.k. pozwala Sądowi odwoławczemu, jeżeli postępowanie toczy się już przed tym Sądem, na sprostowanie omyłki zawartej w orzeczeniu, zarządzeniu lub ich uzasadnieniu Sądu I instancji, o ile omyłka ta ma charakter oczywisty. Należy tu mieć na uwadze, że zastosowanie rozwiązania przyjętego w tym przepisie przez Sąd II instancji nie jest uzależnione od kierunku środka odwoławczego wniesionego w sprawie, jak też może to nastąpić z urzędu i nie jest konieczne sformułowanie wniosków w tym przedmiocie przez strony postępowania. Rację ma skarżący wskazując, że w przedmiotowej sprawie zaistniała omyłka, co do daty popełnienia czynu przez oskarżonego, przyjętej w opisie czynu sformułowanym w postanowieniu o przedstawieniu zarzutów, która następnie została powielona w akcie oskarżenia i w orzeczeniu wydanym przez Sąd I instancji, a która ma niewątpliwie charakter omyłki oczywistej. Sprowadza się ona do błędnego wskazania, jako daty popełnienia przypisanego oskarżonemu

przestępstwa roku 2019 - tego zamiast roku 2017 - tego (dzień i miesiąc zostały wskazane poprawnie). Oczywistość tej omyłki wynika stąd, że całokształt zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego wskazuje w sposób niewątpliwy, że czyn stanowiący przedmiot postępowania został popełniony w dniu 12 grudnia 2017 r., co jest podkreślane zarówno w uzasadnieniu aktu oskarżenia, jak i uzasadnieniu orzeczenia Sądu meriti. Treść tak uzasadnienia aktu oskarżenia jak i uzasadnienia tego Sądu, w powiązaniu z analizą zebranego w sprawie materiału dowodowego, w tym konkretnym przypadku nie rodzi więc cienia wątpliwości, że podana w wyroku Sądu meriti data popełnienia przestępstwa jest wynikiem omyłki pisarskiej a nie wynikiem mylnego mniemania tego Sądu odnośnie do rzeczywistego czasu popełnienia przypisanego oskarżonemu czasu przestępstwa. Nie ulega więc żadnej wątpliwości, że Sąd Okręgowy w C., wobec wykrycia omyłkowego sformułowania w opisie czynu przypisanego oskarżonemu B. M. daty jego popełnienia, powinien, działając z urzędu, na podstawie art. 105 § 1 i 2 k.p.k., sprostować tę oczywistą omyłkę pisarską poprzez przyjęcie w miejsce daty 12 grudnia 2019 r., prawidłowej daty, tj. 12 grudnia 2017 r.

Należy bowiem zauważyć, że Sąd odwoławczy w uzasadnieniu swojego stanowiska, skutkującego wydaniem orzeczenia uniewinniającego oskarżonego, nie wyraził bynajmniej jakichkolwiek wątpliwości natury faktycznej co do czasu popełnienia zarzucanego oskarżonemu czynu, nie poddając tym samym w wątpliwość tożsamości czynu zarzucanego mu z czynem przypisanym. Uznał jedynie, że „nie był uprawniony do ewentualnej zmiany zaskarżonego wyroku poprzez modyfikację daty zawartej w opisie czynu, gdyż byłaby to zmiana niewątpliwie niekorzystna dla oskarżonego, podczas gdy w sprawie wniesiona została wyłącznie apelacja na jego korzyść”. Jest to oczywiście błędny pogląd bowiem - powtórzyć w tym miejscu należy - zastosowanie instytucji sprostowania oczywistej omyłki uregulowanej w art. 105 § 2 k.p.k. przez Sąd odwoławczy nie jest uzależnione od kierunku środka odwoławczego wniesionego w sprawie i może nastąpić także z urzędu. Poza tym przepis ten pozwala na sprostowanie omyłki zawartej w orzeczeniu, zarządzeniu lub ich uzasadnieniu w oparciu jedynie o kryterium oczywistości tej omyłki i jakkolwiek istnieje pewien zakres rozstrzygnięć, których sprostowanie jest niedopuszczalne, np. wymiar i rodzaj orzeczonej kary czy

kwalifikacja prawna, to nie jest nim objęte wskazanie daty czynu. Wadliwe ustalenie daty popełnienia czynu może mieć zasadnicze znaczenie dla przypisania popełnienia przestępstwa danej osobie, jednak tylko wtedy, gdy przywołana w wyroku skazującym data jego popełnienia nie jest wynikiem oczywistej pisarskiej omyłki a wynikiem wadliwie dokonanych ustaleń faktycznych.

Słowem, Sąd odwoławczy miał in concreto możliwość naprawienia omyłki we wskazaniu daty zdarzenia, na etapie postępowania odwoławczego w trybie art. 105 § 2 k.p.k.

Naruszenie normy art. 105 § 1 i 2 k.p.k. w zw. z art. 413 § 2 pkt 1 k.p.k. w zw. z art. 410 k.p.k. miało charakter rażący i w sposób istotny oddziaływało na treść zaskarżonego orzeczenia, samo w sobie doprowadziło bowiem do uniewinnienia oskarżonego B. M.. Dlatego zaskarżony kasacją wyrok Sądu Okręgowego w C. należało uchylić i sprawę przekazać temu Sądowi do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym. Ponownie ją rozpoznając, Sąd odwoławczy oceni zasadność zarzutów podniesionych w apelacji obrońcy oskarżonego i w wypadku uznania ich za niezasadne utrzyma zaskarżony wyrok Sądu meriti w mocy, dokonując jedynie jego sprostowania w trybie art. 105 § 2 k.p.k.

Mając to wszystko na uwadze Sąd Najwyższy orzekł jak w wyroku.